

فرآیند آموزش به مددجو

مقدمه

○ با توجه به تغییرات ایجاد شده در حیطه ارائه خدمات بهداشتی استفاده از یک روش سازمان یافته برای آموزش بهداشت ضروری است.

○ پرستار به عنوان آموزش ~~دهنده~~ ← توجه به نیازهای آموزشی

بیمار

خانواده

جامعه

○ آموزش یکی از حیطه های اصلی فعالیت پرستاری

کلیه فعالیت های پرستاران در جهت :

○ پیشگیری از بیماری ها

○ حفظ و اعاده سلامتی

○ کمک به افراد در جهت کسب سازگاری با بیماریها و استفاده بهینه از تواناییهای باقیمانده

✓ تمامی این فعالیت ها از طریق آموزش ممکن است.

✓ پرستاران باید از هر موقعیتی برای آموزش استفاده کنند.

❖ جهت تکمیل مسئولیت آموزش، پرستار باید با اصول صحیح آموزش آشنا باشد.

تاریخچه آموزش به بیمار

- در نیمه و اواخر قرن ۱۹: افزایش توجه مدیران پرستاری به آموزش جهت رعایت بهداشت و مراقبت از بیمار
- در سال ۱۹۳۷: در برنامه ریزی آموزش پرستاری توصیه شد پرستاران باید معلمی جهت تحقق سلامتی باشند.
- در سال ۱۹۵۰: گنجانده شدن اصول تدریس در برنامه ریزی آموزش پرستاری
- در سال ۱۹۷۰: افزایش فعالیت انجمن پرستاران آمریکا در زمینه آموزش به بیمار
- در سال ۱۹۷۳: پذیرفتن آموزش به بیمار به عنوان یک مسئولیت مهم در حیطه وظایف پرستاری توسط انجمن پرستاران آمریکا

تعريف آموزش به بیمار

تعریف آموزش به بیمار

○ استفاده از فرآیند آموزشی برای افراد، خانواده ها و سایر اشخاص در رابطه با:

تشخیص

درمان

یا بازتوانی

○ آموزشی است که به بیماران و اطرافیان کمک می کند چگونه با تغییرات حاصله در وضعیت سلامتی شان سازگاری پیدا کنند و به سلامت مطلوب دست یابند

○ عبارت است از: استفاده از فرآیند آموزش برای افرادی که در آموزش بهداشت شریکند.

اهداف آموزش به بیمار

1. حفظ و ارتقاء سلامتی و پیشگیری از بیماری
2. بازگشت به سلامتی
3. سازگاری با اختلال در عملکرد

حفظ و ارتقاء سلامتی و پیشگیری از بیماری

- بخش اعظم فعالیت های پرستاری
- افزایش آگاهی در زمینه سلامتی سبب : افزایش اشتیاق برای یادگیری

نمونه ها:

- آموزش رژیم غذایی
- آموزش لزوم ورزشهای منظم
- آموزش برنامه های غربالگری

بازگشت به سلامتی

مددجویان آسیب دیده و بیمار نیاز به اطلاعات دارند.

بیمار برای یادگیری باید آمادگی داشته باشد.

✓ در تنش اولیه بیماری افراد آمادگی ندارند.

✓ پس از تطابق با تغییرات حاصل از بیماری آمادگی دارند.

○ بررسی تمایل مددجو برای یادگیری ضروری است.

خانواده نقش مهمی در بازگشت سلامتی دارد.

✓ در ابتدا باید روابط مددجو و خانواده بررسی شود

سازگاری با اختلال در عملکرد

- بسیاری از بیماران باید یاد بگیرند چگونه با تغییرات دائمی سلامتی کنار بیایند.
- برای انجام فعالیت های عادی نیاز به اطلاعات دارند.

مثل:

- عمل جراحی حنجره
- بیماری قلبی پیشرفته
- اگر بیماری شدید باشد، نقش خانواده تغییر می کند.
- توانایی خانواده در حمایت از مددجو حاصل آموزش پرستار است.

آموزش و یادگیری

تعریف یادگیری

- در فرهنگ لغت: کسب دانش از روی شوق
تعاریف دیگر:
- کسب دانش، به خاطر سپردن، کسب مهارت یا فن از طریق تمرین، درک
کردن و تجربه کردن
- یادگیری شامل تمام مهارت ها، گرایش ها دانش و معلوماتی است که انسان
در طول زندگی خود کسب می کند.
- گشتالت: کسب بینش جدید یا تغییر در بینشهای گذشته
- هلیگارد و مارکوئیز: تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه یادگیرنده مشروط بر
این که بر اثر تجربه باشد و ناشی از عوامل فیزیولوژیک نباشد

ویژگی های مهم این تعریف :

- تغییر
- تغییر نسبتاً پایدار
- تغییر نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه
- تغییر نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه بر اثر تجربه

تغییر:

- یادگیری منجر به تغییر میشود
- پس از کسب تجربه یادگیری فرد نسبت به قبل از یادگیری دچار حالت جدیدی می شود
- یادگیری شماره تلفن: ساده
- دوچرخه سواری: پیچیده

تغییر نسبتاً پایدار:

○ تغییر باید نسبتاً پایدار باشد

○ تغییراتی از قبیل:

➤ عوامل انگیزشی و هیجانی

➤ انطباق حسی

➤ خستگی

به سرعت از بین می روند و یادگیری نیستند.

تغییر نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه:

- تغییر در توان رفتاری
- یعنی یک نوع توانایی در فرد ایجاد کند
- تغییر در توانایی نه تغییر در رفتار ظاهری فرد
- گاهی این توانایی ها تا مدتی پنهان می ماند

تغییر نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه بر اثر تجربه

○ تغییر باید در اثر تجربه باشد نه عوامل دیگر

عوامل دیگر؟

✓ عوامل انگیزشی

✓ انطباق حسی

✓ خستگی

✓ مصرف داروها

✓ بالغ شدن، پیر شدن،

✓ ورزیده شدن، نیرومند شدن در اثر ورزش

منظور از تجربه :

○ محرک های بیرونی : مطالعه، گوش دادن به سخنرانی، زمین خوردن کودک

○ محرک های درونی: فکر کردن در باره یک مطلب

تعریف آموزش:

○ فرهنگ لغت: پرورش دادن، تربیت کردن، رشد دادن ذهن، شخصیت و جسم به وسیله: ضوابط طراحی شده

○ براون و اتکینز: فراهم آوردن فرصت های برای یادگیری فراگیران

○ تعریف جامع:

✓ هرگونه فعالیت یا تدبیر از پیش طراحی شده با هدف آسان کردن فرآیند یادگیری

✓ مجموعه تصمیمات و اقدامات اتخاذ شده یا انجام شده با هدف دستیابی به اهداف آموزشی

- آموزش یک فرآیند ارتباطی منجر به ارتقاء یادگیری
- شامل مجموعه ای از اعمال که به فرد کمک می کند تا معلومات جدیدی کسب کند.
- زمانی شروع می شود که شخص نیاز به یادگیری را حس کند.
- بیشترین تأثیر زمانی که در پاسخ به نیاز فراگیران باشد.
- ارتباط بین فراگیرنده و معلم برای آموزش موفق امری ضروری است.

مقایسه آموزش با یادگیری

مقایسه آموزش با یادگیری

- دو فرآیند مستقل اما مرتبط به هم
- یادگیری معطوف به یادگیرنده یعنی فعالیتی است از سوی یادگیرنده
- آموزش معطوف به معلم یعنی فعالیتی است از سوی معلم به قصد آسان کردن یادگیری اما همیشه به یادگیری ختم نمی شود
- یادگیری هدف است آموزش وسیله رسیدن به هدف
- یادگیری می تواند غیر فعال یا اتفاقی باشد ولی آموزش یک فرآیند آگاهانه است

انواع یادگیری

1. علامتی
2. محرک - پاسخ
3. زنجیره ای
4. کلامی
5. تمییز دادن محرکها
6. مفهوم
7. قاعده
8. حل مسأله

۱- یادگیری علامتی

- نام های دیگر: رفتای بازتابی، شرطی سازی کلاسیک پاولف
- یادگیرنده پاسخی شرطی را با یک علامت یاد می گیرد

مثال:

- ترشح بزاق در برابر صدای زنگ
- ایجاد اضطراب دردانش آموزان با دیدن سوالات امتحان
- خوشحال شدن کودک با صدای مادر

۲- یادگیری محرک - پاسخ

- با دادن پاسخهای دقیق عضلانی به محرک معین مشخص می شود.
- هر عاملی که فرد را به فعالیت معینی وادارد، محرک نامیده می شود و فرد همین که تحریک شد به فعالیت می پردازد که آن را پاسخ می نامند.
- تفاوت با یادگیری علامتی: در علامتی جنبه رفلکسی دارد و غیر ارادی است اما در این نوع پاسخ ارادی است
- مثال: ترمز کردن راننده در برابر چراغ قرمز

۳- یادگیری زنجیره ای:

- نام دیگر مهارت آموزی
- برای یادگیری اعمال پیچیده تر، تعدادی از محرک پاسخ های قبلی را به هم پیوند می زند و زنجیره ای از رفتارهای پیچیده محرک پاسخ را می آموزد.
- هیچ عمل تازه ای آموخته نمی شود. بلکه اعمال آموخته شده قبلی به هم پیوند می خورد

مثل:

- آموزش مسواک زدن: گرفتن مسواک
- قرار دادن خمیر دندان روی آن
- قرار دادن مسواک در دهان
- حرکت مسواک روی دندان ها
- شستن دهان
- گذاشتن مسواک در جای آن
- در بزرگسالان: نقاشی کردن، ورزشهای گوناگون، تزریقات

۴- یادگیری کلامی

○ نوعی یادگیری زنجیره ای که حلقه های آن یا همان محرک پاسخ ها واحدهای کلامی هستند.

مثال:

○ نمونه ساده: نامیدن یک شیء توسط کودک ۲ مرحله:

۱- پاسخ مشاهده که با آن تشخیص می دهد

۲- محرک درونی که قادر به نامیدن می کند

○ ترجمه واژه ها

۵- یادگیری تمییز دادن محرک ها

- نام دیگر: یادگیری تشخیصی یا تمییزی
- شامل یادگیری پاسخ های درست به محرک ها
- از این نوع به بعد ورود به قلمرو فعالیت های فکری و فرد باید بتواند بین اشیاء ، رویدادها و علائم تفاوت قائل شود
- مثال: یادگیری نام حیوانات و شناخت آنها در کودک
- شناخت اشکال هندسی

۶- یادگیری مفهوم

○ یا مفهوم آموزی

○ بر خلاف تمییز دادن محرک ها فرد باید به ویژگی های مشترک اشیاء و امور پاسخ دهد نه به ویژگی های اختصاصی آنها

○

○ در برابر اشیائی که تفاوت جزئی دارند تحت عنهوان یک طبقه واکنش نشان دهد.

○ مثلا یاد بگیرد منظور از کتاب کتاب به خصوصی نیست.

○ مفاهیم از پیچیدگی زندگی می گاهند.

مثال:

کتاب انسان، درخت، عدالت، خوبی، کوچکی

۷- یادگیری قانون یا اصل

○ ۲ یا چند مفهوم را به هم ربط می دهد و از آنها یک معنی تازه به دست می آورد

مثال:

○ انسانها برابر آفریده شده اند.

○ فلزات در برابر حرارت منبسط می شوند

○ $۸ = ۲ + ۶$

نکته! اصول یا قوانین از اجتماع مفاهیم به وجود می آیند نه موارد خاص

۸- یادگیری حل مسأله

○ با استفاده از مفاهیم و اصول و سایر اطلاعات از قبل یادگرفته شده به گشودن مشکلی اقدام می کند.

○ پس از حل مسأله اطلاعات تازه پیدا می کند.

مثال :

○ راننده ای که از وسط ترافیک راه خود را باز می کند.

